

ბუღალტრულ და აუდიტორულ ევროდირიექტივებთან საქართველოს კანონმდებლობის მიახლოების პროცესის ზიზზაბები ...

ჩვენი ჟურნალის მკითხველმა კარგად იცის, თუ რა მდგომარეობაშია საქართველოში ბუღალტრული აღრიცხვა და აუდიტორული საქმიანობა. ამიტომ ვრცელი შესავლის გარეშეც შეიძლება პირდაპირ ძირითადი საკითხებით დავიწყოთ.

სამი წელი გავიდა უკვე, რაც საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებულ კანონს „ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შესახებ“ პრეზიდენტმა ხელი მოაწერა (2012 წლის 29 ივნისი). კანონის მიღებამდე და მის შემდგომაც, დარგის სპეციალისტები აქტიურად გამოხატავენ ნეგატიურ დამოკიდებულებას აღნიშნული აქტის მოქმედების (თუ უმოქმედობის) შედეგად დამკვიდრებული ქაოსის და განუკითხაობის გამო.

იური პაპასქია
ეკონომიკურ მეცნიერებათა აკადემიური დოქტორი, პროფესორი, ჟურნალის „ბიზნესი და კანონმდებლობა“ მთავარი რედაქტორი

გაიზიარა რა პრობლემის სიმწვავე საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტმა 2012 წლის დეკემბერში, ვითარების სტაბილიზაციის და რაციონალური გადანაწილების მისაღებად, „ბუღალტერთა და აუდიტორთა სხვადასხვა ორგანიზაციების მრავალრიცხოვანი წერილების შედეგად მიიღო გადანაწილება ემუშავა „ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შესახებ“ კანონის სრულყოფაზე“¹...

კანონის ევროსტანდარტებთან დაახლოების მიზნით, განზრახული იყო აღნიშნულ სფეროზე ორსაფეხურიანი ზედამხედველობის შექმნა, თუმცა გაურკვეველ (თუ გარკვეულ) მიზეზთა გამო, ჯერაც ვერ მოხერხდა ფაქტობრივად შეჯერებულ (მათ შორის, კომპეტენტური ორგანოების და აღიარებული სპეციალისტების) პოზიციათა რეალიზაცია. დიახ, პერიოდული გააქტიურების შთაბეჭდილების გარდა, ფაქტობრივად, არაფერი კეთდება - კანონში ცვლილებების შეტანა და ამ სფეროში წესრიგის დამყარება განუსაზღვრელი ვადით დაკონსერვდა. სანაცვლოდ, ასეთ უკუნეთში გამოჩნდა „საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტორული საქმიანობის რეფორმირებასთან

დაკავშირებული საკითხების განმხილველი დროებითი უწყებათაშორისი სამუშაო ჯგუფი“, რომელიც ფაქტობრივად ფინანსთა სამინისტროს სისტემის წარმომადგენელი პირების მეცადინეობით შეიქმნა და საკუთარი ინიციატივით, გარკვეული პერიოდი იდეის დონეზე მოქმედებდა. მოგვიანებით, ჯგუფის ლეგიტიმურობა გაფორმდა საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2015 წლის 17 ივლისით №225 ბრძანებით და მის შემადგენლობაში ჩართულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს, შემოსავლების სამსახურის, საქართველოს დაზღვევის სახელმწიფო ზედამხედველობის სამსახურის, ეკონომიკური საბჭოს აპარატის, საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის, საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, საქართველოს ეროვნული ბანკის სტრუქტურული ერთეულების ხელმძღვანელი და წარმომადგენელი პირები.

აღნიშნული ჯგუფის ინიცირებით, 2015 წლის 17 ივლისს გაიმართა „ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტორული საქმიანობის რეფორმის კონცეფციის“ პრეზენტაცია. შეხვედრაზე მიწვეულები იყვნენ საქართველოში მოქმედი პროფესიული ორგანიზაციების, მათ შორის, „ბუღალტერთა და აუდიტორთა ფედერაციის“ (ბაფ), „აუდიტორთა, ბუღალტერთა და ფინანსურ მენეჯერთა ფედერაციის“ (აბფმფ), „საქართველოს დამოუკიდებელ

1 ამონარიდი საქართველოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის მიერ 2012-2013 წლებში გაწეული საქმიანობის ანგარიშიდან.

ბუღალტერთა და აუდიტორთა საზოგადოების“ (ბას) და „საქართველოს აუდიტორთა კავშირის“ (საკ) წარმომადგენლები. ამ მხრივ, ეს იყო დარგის სპეციალისტთა პირველი შეხვედრა თანაბარ პოზიციებზე და საქმიან ატმოსფეროში.

შეხვედრაზე გაცხადდა, რომ **„მოცემული დოკუმენტი არ ასახავს ოფიციალურ დონეზე შეთანხმებულ მოსაზრებებს ან გადაწყვეტილებებს და განკუთვნილია მხოლოდ სამთავრობო და პროფესიონალურ წრეებში განხილვისთვის“¹**, თუმცა კონცეფციით მოცული მასშტაბები ეხება ძირეულ გარდაქმნებს, რომლის რეალიზაცია მოითხოვს ინსტიტუციურ ცვლილებებს და მკაცრ რეგლამენტირებას. **„კონცეფციაში განხილული რეფორმა ითვალისწინებს 2 წლიან გარდამავალ პერიოდს, კერძოდ, 2015 სექტემბრიდან 2017 წლის სექტემბრამდე, რაც ევროდირექტივებთან მიახლოების საბოლოო ვადას წარმოადგენს. გეგმის მიხედვით, 2016 წლის ივლისამდე მარეგულირებლის ფუნქციებს შეითავსებს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო უწყებათაშორისი კომისიის მეშვეობით, ხოლო 2016 წლის ივლისში შეიქმნება დამოუკიდებელი მარეგულირებელი ორგანო“².**

უწყებათაშორისო კომისიაში მოიაზრებინა: ფინანსთა სამინისტროს, ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს, დაზღვევის ზედამხედველობის, საქართველოს ეროვნული ბანკის, ეკონომიკური საბჭოს და საქართველოს პარლამენტის წარმომადგენლები. განზრახულია, რომ **„უწყებათაშორისი კომისია იმუშავებს მუდმივი კონსულტაციების რეჟიმში პროფესიულ წრეებთან და უცხოელ, მათ შორის მსოფლიო ბანკის კონსულტანტებთან“³.**

პრეზენტაციაზე დამსწრეთა ყურადღება მიიქცია იმ გარემოებამ, რომ კონცეფციის მიხედვით, მოქმედი კანონისგან განსხვავებულადაა წარმოდგენილი აუდიტორთა ერთიანი რეესტრი, პროფესიული სერტიფიცირება, ხარისხის კონტროლი, პროფესიული ორგანიზაციების ავტორიზაცია აგრეთვე აუდიტის მოთხოვნადობის ამაღლების მოტივები.

პროფესიულ ორგანიზაციების წარმომადგენელთა მოთხოვნით, კონცეფციის ტექსტი და საპრეზენტაციო მასალა მათ განხილვისა და შენიშვნებისთვის გაეგზავნა.

საკითხის მნიშვნელობიდან გამომდინარე, გაჩნდა აზრი, რომ განხილვის პროცესში აქტიურად იყოს ჩართული პროფესიაში დასაქმებული ყველა

პირი და დარგის სპეციალისტები, მათ შორის, აკადემიური წრის წარმომადგენლებიც.

ამოცანის რეალიზაციის ოპერატიულობის, გამჭვირვალობის, მოსაზრებათა გაზიარებისა და შეჯერების უზრუნველსაყოფად, აგრეთვე დაინტერესებული აუდიტორიის მაქსიმალურად მოცვის მიზნით, გაჩნდა იდეა, რომ განხილვის მასალები, მის ყველა ეტაპზე, ხელმისაწვდომი ყოფილიყო ყველასთვის, უარი ეთქვა რა კარჩაკეტილი, კულუარული და ლობისტური მუშაობის პრაქტიკას, რომლის შედეგებიც ძვირად დაუჯდა პროფესიას. ამიტომ გადაწყვეტილი, ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტორული საქმიანობის რეფორმის კონცეფციის განხილვის მასალებისთვის დაგვეთმო ჟურნალის სპეციალური გამოშვება. წინასწარ გაცხადდა და პროფესიულმა ორგანიზაციებმა (რომლებმაც ეს საჭიროდ მიიჩნიეს) მოგვანოდეს ის შენიშვნები, რაც წარედგინა დროებით უწყებათაშორისო სამუშაო ჯგუფს.

ამასთან, ჩვენი ყურადღება მიიქცია დროებითი უწყებათაშორისი სამუშაო ჯგუფის ლეგიტიმურობის ლეგალიზაციამ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანების საფუძველზე. ერთი მხრივ, წარმომადგენლობითი და მრავალრიცხოვანი ფორმატი, უწყებრივ ინტერესთა შესაძლო დაპირისპირების გამო, პრაგმატული მოსაზრებით, მოუქნელია, რაც სავარაუდოდ პოზიციათა შეჯერებას გაართულებს და პრობლემის მოგვარებას კიდევ უფრო გაამწვავებს. მეორე მხრივ კი მივიჩნიეთ, რომ შთამბეჭდავი შემადგენლობის ფორმირება ასეთი გზით სამართლებრივად არ იყო გამართული.

რამდენადაც საკითხი ეხება ქვეყნის ეკონომიკისთვის მნიშვნელოვან რეფორმას და დროის ფაქტორიც გადამწყვეტია, აღნიშნული ჯგუფის საქმიანობა, აგრეთვე საბოლოო შედეგი უნდა დაეფუძნოს მხოლოდ სამართლებრივად გამართულ საწყისებს, საჭიროდ ჩავთვალეთ მასზე კომპეტენტური აზრი გამოეთქვა დარგის სპეციალისტს. ამ მიზნით, დახმარება ვთხოვეთ სამართლის დოქტორს, პროფესორ **როინ მიგრიაულს**, საკუთარი მოსაზრება წერილობით დაგვისაბუთა.

ამრიგად, ამ რთულ, რეზონანსულ პროცესში ჩართულობის, აგრეთვე განხილვისა და რეაგირების მიზნით, ჟურნალის ამ საგანგებო ნომერში მკითხველს ექნება საშუალება ერთად გაეცნოს ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტორული საქმიანობის რეფორმირებასთან დაკავშირებულ ჩვენს ხელთ არსებულ ყველა მასალას, ყოველგარი კომენტარის გარეშე.

საკითხის აქტუალობიდან გამომდინარე, ასეთი პრაქტიკა შემდგომაც გაგრძელდება და იმედს ვიტოვებთ, ჩვენი მეცადინეობა გაგებით იქნება აღქმული.

1 ამონარიდი „ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტორული საქმიანობის რეფორმის კონცეფციიდან“
2 ამონარიდი „ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტორული საქმიანობის რეფორმის კონცეფციიდან“
3 ამონარიდი „ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტორული საქმიანობის რეფორმის კონცეფციიდან“